

Βρυξέλλες, 12 Δεκεμβρίου 2022
(OR. en)

15754/22

Διοργανικοί φάκελοι:
2021/0425(COD)
2021/0424(COD)

ENER 668
ENV 1266
CLIMA 652
IND 541
RECH 650
COMPET 1008
ECOFIN 1293
CODEC 1950

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1
Θέμα:	Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου (αναδιατύπωση) — Έκθεση προόδου

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες στο παράρτημα έκθεση προόδου σχετικά με τις ανωτέρω προτάσεις, οι οποίες αναμένεται να υποβληθούν στο Συμβούλιο ΤΤΕ (Ενέργεια) στις 19 Δεκεμβρίου 2022, με σκοπό να κληθεί το Συμβούλιο να τις λάβει υπό σημείωση.

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε υπό την ευθύνη της Προεδρίας με την επιφύλαξη των σημείων ιδιαίτερου ενδιαφέροντος ή περαιτέρω παρατηρήσεων των επιμέρους αντιπροσωπιών. Καταγράφει τις εργασίες που έχουν πραγματοποιηθεί έως σήμερα στα προπαρασκευαστικά όργανα του Συμβουλίου και περιγράφει την πορεία της εξέτασης των ανωτέρω προτάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ενημέρωση από την Προεδρία σχετικά με την πρόοδο της εξέτασης της πρότασης οδηγίας και της πρότασης κανονισμού σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1) Στις 15 Δεκεμβρίου 2021 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση οδηγίας σχετικά με τους κοινούς κανόνες για τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, και πρόταση κανονισμού σχετικά με τις εσωτερικές αγορές ανανεώσιμων αερίων, φυσικού αερίου και υδρογόνου, ως νέο πλαίσιο της ΕΕ για την απαλλαγή των αγορών αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές, την προώθηση του υδρογόνου και τη μείωση των εκπομπών μεθανίου.
- 2) Η δέσμη μέτρων για την απαλλαγή των αγορών υδρογόνου και φυσικού αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές έχει ως σκοπό να καταστήσει δυνατή την απαλλαγή της κατανάλωσης φυσικού αερίου από τις ανθρακούχες εκπομπές, δημιουργώντας ένα κανονιστικό πλαίσιο για ειδικές υποδομές και αγορές υδρογόνου και ολοκληρωμένο σχεδιασμό δικτύων. Θεσπίζει επίσης κανόνες για τους καταναλωτές και ενισχύει την ασφάλεια του εφοδιασμού.
- 3) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότησε επί της πρότασης στις 19 Μαΐου 2022, η δε Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών γνωμοδότησε στις 12 Οκτωβρίου 2022.
- 4) Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας (ITRE) είναι αρμόδια και για τους δύο φακέλους. Εισηγητής για τον κανονισμό είναι ο βουλευτής του ΕΚ κ. Jerzy Buzek (EPP, Πολωνία) και για την οδηγία ο βουλευτής του ΕΚ κ. Jens Geier (S&D, Γερμανία).

II. ΠΟΡΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

- 1) Τον Ιούλιο του 2022 η τσεχική Προεδρία άρχισε διαπραγματεύσεις για τις προτάσεις στο πλαίσιο της Ομάδας «Ενέργεια». Με βάση τα πρώτα αποτελέσματα των συζητήσεων αυτών, η Προεδρία υπέβαλε την πρώτη αναθεώρηση τόσο του κανονισμού όσο και της οδηγίας στις 9 Σεπτεμβρίου 2022. Ακολούθησαν περαιτέρω τεχνικές συζητήσεις όσον αφορά την πρώτη αναθεώρηση στο πλαίσιο της Ομάδας «Ενέργεια».

Οι προτάσεις συζητήθηκαν επίσης στο Συμβούλιο ΤΤΕ (Ενέργεια) στις 25 Οκτωβρίου 2022 στο Λουξεμβούργο, όπου δόθηκε έμφαση σε κρίσιμα και ευαίσθητα στοιχεία, ιδίως:

- I. στο χρονικό πλαίσιο ανάπτυξης των αγορών υδρογόνου και στον κάθετο διαχωρισμό των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου·
 - II. στα διασυνοριακά τιμολόγια σε ειδικά δίκτυα υδρογόνου και στις τιμολογιακές εκπτώσεις για ανανεώσιμα αέρια και αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου· και
 - III. στην ανάμειξη υδρογόνου στο δίκτυο φυσικού αερίου.
- 2) Οι υπουργοί παρείχαν στην Προεδρία πολιτική καθοδήγηση και έθεσαν τις κατευθύνσεις για περαιτέρω εργασίες. Στη συνέχεια, η Προεδρία πρότεινε τη δεύτερη αναθεώρηση του κανονισμού και της οδηγίας στις 23 Νοεμβρίου 2022, η οποία συζητήθηκε στην Ομάδα «Ενέργεια» και στις 7 Δεκεμβρίου 2022 στην EMA. Σε γενικές γραμμές, τα κράτη μέλη υποστήριζαν τον τρόπο με τον οποίο η συζήτηση προσανατολισμού στο πλαίσιο του ΤΤΕ αποτυπώθηκε στη δεύτερη αναθεώρηση των προτάσεων και εξέφρασαν ορισμένες ακόμη ανησυχίες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διάρκεια των περαιτέρω νομοθετικών εργασιών. Η τρίτη αναθεώρηση, η οποία περιλαμβάνεται στα έγγραφα 15919/22 και 15920/22, απεστάλη στις αντιπροσωπίες στις 12 Δεκεμβρίου 2022. Στην τρίτη αναθεώρηση η Προεδρία εξέτασε τα αποτελέσματα των πλέον πρόσφατων συζητήσεων καθώς και ορισμένες τεχνικές αλλαγές με βάση τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν γραπτώς τα κράτη μέλη και το διορθωτικό της Επιτροπής (15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1) που εκδόθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2022. Όλες οι αντιπροσωπίες διατηρούν επιφυλάξεις εξέτασης και/ή κοινοβουλευτικής εξέτασης για το κείμενο και εξακολουθούν να αναλύουν τις διατάξεις και των δύο φακέλων.

III. ΚΥΡΙΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

- 1) Τα κύρια πολιτικά στοιχεία που εξετάστηκαν σε συνέχεια του Συμβουλίου Ενέργειας στις 25 Οκτωβρίου 2022

α) Κάθετος διαχωρισμός διαχειριστών δικτύων υδρογόνου

Οι αρχικές προτάσεις της Επιτροπής για τον κάθετο διαχωρισμό των διαχειριστών δικτύων υδρογόνου στο άρθρο 62 της οδηγίας περιελάμβαναν τη λήξη του μοντέλου διαχωρισμού του ανεξάρτητου διαχειριστή μεταφοράς (ΙΤΟ) έως το τέλος του 2030 και τη διαθεσιμότητα των μοντέλων ανεξάρτητου διαχειριστή συστήματος (ΙΣΟ) και ΙΤΟ μόνο για δίκτυα υδρογόνου που ανήκαν σε κάθετα ολοκληρωμένες επιχειρήσεις κατά την έναρξη ισχύος της δέσμης μέτρων για το αέριο. Η REV 3 δεν περιλαμβάνει πλέον ημερομηνία λήξης του μοντέλου διαχωρισμού ΙΤΟ και ρητή δυνατότητα της Επιτροπής να επανεξετάσει τη σκοπιμότητα του μοντέλου διαχωρισμού ΙΤΟ έως το 2031, ενώ καταργήθηκε ο χρονικός περιορισμός για το μοντέλο διαχωρισμού ΙΣΟ. Το μοντέλο ιδιοκτησιακού διαχωρισμού διατηρήθηκε ως το προεπιλεγμένο μοντέλο διαχωρισμού. Οι διαχειριστές δικτύων υδρογόνου μπορούν επίσης να επωφεληθούν από παρεκκλίσεις για τα υφιστάμενα δίκτυα υδρογόνου και τα γεωγραφικά περιορισμένα δίκτυα (άρθρα 47 και 48 της οδηγίας), των οποίων η εφαρμογή με βάση τη REV 3 απλουστεύθηκε και διευκολύνθηκε.

β) Σχεδιασμός της αγοράς υδρογόνου και λήξη της μεταβατικής φάσης

Οι προτάσεις της Επιτροπής περιελάμβαναν μια φάση ανάπτυξης των αγορών υδρογόνου έως το 2030, μετά την οποία θα εφαρμόζονταν λεπτομερέστεροι κανόνες. Προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι αβεβαιότητες όσον αφορά την ανάπτυξη της αναδυόμενης αγοράς υδρογόνου, η ημερομηνία αυτή μετατέθηκε γενικά έως το [2035]. Αυτό σημαίνει ότι, μεταξύ άλλων διατάξεων, η εφαρμογή της ρυθμιζόμενης πρόσβασης τρίτων σε δίκτυα υδρογόνου (άρθρο 31 της οδηγίας) καθώς και ο νέος σχεδιασμός της αγοράς υδρογόνου χωρίς τιμολόγια πρόσβασης στα σημεία διασύνδεσης μεταξύ των κρατών μελών (άρθρο 6 του κανονισμού) θα τεθούν σε ισχύ μόλις κατά τη λήξη της μεταβατικής φάσης, από την 1η Ιανουαρίου 2036.

γ) Εκπτώσεις χρεώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου

Με το άρθρο 16 του κανονισμού, εισήχθη διάκριση μεταξύ των τιμολογιακών εκπτώσεων για τα ανανεώσιμα αέρια και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο σύστημα φυσικού αερίου με τιμολόγια στα οποία τα ανανεώσιμα αέρια λαμβάνουν τιμολογιακές εκπτώσεις της τάξης του [100 %] και τα αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών έκπτωση της τάξης του [75 %]. Καθιερώθηκε ρητά η δυνατότητα των εθνικών ρυθμιστικών αρχών να αποφασίζουν τη μείωση ή τη μη εφαρμογή εκπτώσεων για έγχυση από εγκαταστάσεις παραγωγής και αποθήκευσης, αντικατοπτρίζοντας τις ανησυχίες των κρατών μελών που έχουν ή αναμένεται να έχουν υψηλό μερίδιο ανανεώσιμων αερίων / αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στο ενεργειακό μείγμα ή ενδέχεται να έχουν ανησυχίες σχετικά με τον δυνητικό αντίκτυπο στις διασυνοριακές ροές. Οι τιμολογιακές εκπτώσεις στα σημεία εισόδου και εξόδου από και προς τρίτες χώρες αφαιρέθηκαν από την πρόταση.

δ) Ανάμειξη υδρογόνου και ποιότητα των αερίων

Το μέγιστο επίπεδο υδρογόνου που αναμειγνύεται στο δίκτυο φυσικού αερίου το οποίο οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς αερίου υποχρεούνται να δέχονται στα σημεία διασύνδεσης, σύμφωνα με τη διαδικασία επίλυσης διαφορών που προβλέπεται στο άρθρο 19 του κανονισμού κατά περίπτωση, μεταβλήθηκε από 5 % σε [2] %. Η μείωση αντικατοπτρίζει τον σκεπτικισμό αρκετών κρατών μελών όσον αφορά την ανάμειξη παράλληλα με τη διασφάλιση της απρόσκοπτης διασυνοριακής ροής αερίου. Ο κανονισμός διατηρεί εναρμονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τη διαχείριση της ποιότητας του αερίου και την επίλυση των διαφορών, για την οποία πολλά κράτη μέλη εξέφρασαν ικανοποίηση.

ε) Αέρια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών

Ένα νέο άρθρο 8α της οδηγίας εισήχθη κατόπιν έκκλησης σημαντικού αριθμού κρατών μελών υπέρ μιας τέτοιας διάταξης στο Συμβούλιο Ενέργειας του Οκτωβρίου, προκειμένου να αποσαφηνιστεί η δυνατότητα των κρατών μελών να χρησιμοποιούν υδρογόνο χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και καύσιμα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών για την επίτευξη των στόχων απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές. Ωστόσο, υπάρχει επίσης ίσος αριθμός κρατών μελών που επιθυμούν να δοθεί έμφαση στα ανανεώσιμα αέρια.

2) Οι κυριότερες αλλαγές στην τρίτη αναθεώρηση είναι οι εξής:

- Στον κανονισμό εισήχθη νέα αιτιολογική σκέψη 74α με βάση την οποία τα κράτη μέλη, προκειμένου να διασφαλίσουν την ασφάλεια του εφοδιασμού, μπορούν να αποφασίζουν να λαμβάνουν αναλογικά μέτρα για τον προσωρινό περιορισμό της αρχικής προσφοράς δυναμικότητας από οποιονδήποτε μεμονωμένο χρήστη δικτύου σε σημεία εισόδου από τρίτες χώρες και σε τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ.
- Στο άρθρο 20β του κανονισμού σχετικά με τις κοινές προδιαγραφές για το βιομεθάνιο, η πρόσθετη διατύπωση αποσαφηνίζει το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου.
- Το άρθρο 54 του κανονισμού τροποποιήθηκε για να αποφευχθεί το μονοπώλιο των πρωτοπόρων όσον αφορά την ανάπτυξη κανόνων της αγοράς υδρογόνου/κωδίκων δικτύου στο ΕΔΔΔΥ. Στην αιτιολογική σκέψη 56 προτάθηκαν αντίστοιχες αλλαγές προς ευθυγράμμιση με το εν λόγω άρθρο.
- Στο άρθρο 67 (παράγραφοι 4, 9, 11) του κανονισμού ενσωματώθηκε εκτενέστερη προσθήκη που αντικατοπτρίζει το διορθωτικό 15111/1/21 REV 1 + ADD 1 REV 1 15096/1/21 REV 1 + ADD 2 REV 1.
- Η αιτιολογική σκέψη 70 της οδηγίας διευκρινίζει πλέον ότι οι διατάξεις οριζόντιου διαχωρισμού του άρθρου 63 της οδηγίας δεν συνεπάγονται λειτουργικό διαχωρισμό και, ως εκ τούτου, μπορούν να διατηρηθούν πλήρως οι συνέργειες μεταξύ των διαχειριστών δικτύων, όπως η κοινή χρήση υπηρεσιών και δομών διακυβέρνησης.
- Στο άρθρο 8α της οδηγίας σχετικά με τον ρόλο του υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στους στόχους απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, οι διατάξεις αυτές τοποθετήθηκαν εντός αγκυλών προκειμένου να καταστεί δυνατή η περαιτέρω συζήτηση με σκοπό την εξεύρεση συμβιβαστικής λύσης.
- Το άρθρο 46 παράγραφος 2 της οδηγίας τροποποιήθηκε ώστε να παρέχεται διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη να αναθέτουν την ευθύνη για την κατασκευή διασυνοριακών διασυνδέσεων μόνο σε ορισμένους διαχειριστές δικτύων υδρογόνου.
- Στο άρθρο 62 της οδηγίας, καταργήθηκε ο χρονικός περιορισμός όσον αφορά τη διαθεσιμότητα του μοντέλου διαχωρισμού ISO για τους διαχειριστές δικτύων υδρογόνου.
- Στο άρθρο 80 της οδηγίας επήλθαν αλλαγές προκειμένου να τροποποιηθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες τα κράτη μέλη που δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με το διασυνδεδεμένο σύστημα οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους να μπορούν να παρεκκλίνουν από τις συγκεκριμένες διατάξεις της οδηγίας.

3) Παρά το γεγονός ότι έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, απομένουν ακόμη να γίνουν ορισμένες εργασίες. Σε αυτές περιλαμβάνονται, με βάση τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της τσεχικής Προεδρίας, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα σημεία:

- Η ευθυγράμμιση των διατάξεων για την ασφάλεια του εφοδιασμού στο άρθρο 67 του αναδιατυπωμένου κανονισμού με τις νέες διατάξεις που συμφωνήθηκαν σε παράλληλους άξονες εργασιών, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού για την αποθήκευση [κανονισμός (ΕΕ) 2022/1032], του προτεινόμενου κανονισμού για την αλληλεγγύη [COM(2022) 549 final] και του κανονισμού για την έκτακτη ανάγκη [COM(2022) 473 final]. Θα πρέπει να εξεταστεί σε ποιο βαθμό και με ποιον τρόπο θα πρέπει να ενσωματωθούν μακροπρόθεσμα τα νέα συμφωνηθέντα δικαιώματα και υποχρεώσεις στον κανονισμό για την ασφάλεια εφοδιασμού με φυσικό αέριο.
- Η διασφάλιση ότι οι κανόνες για την πρόσβαση και τη σύνδεση με τα δίκτυα φυσικού αερίου καθιστούν δυνατή τη σταδιακή κατάργηση του αερίου, προστατεύοντας παράλληλα επαρκώς τα δικαιώματα των καταναλωτών.
- Η αποσαφήνιση του άρθρου 14 της οδηγίας για τις ενεργειακές κοινότητες πολιτών, τον ρόλο της και τη σύνδεσή της με τις ενεργειακές κοινότητες πολιτών που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2019/944 και τις κοινότητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που συστάθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2018/2001.
- Η περαιτέρω επεξεργασία της δυνατότητας λήψης αναλογικών μέτρων για τον προσωρινό περιορισμό της αρχικής υποβολής προσφορών για δυναμικότητα σε σημεία εισόδου από τρίτες χώρες και σε τερματικούς σταθμούς ΥΦΑ.
- Η διεξοδική συζήτηση για τη συνέχιση της αναζήτησης λύσης σχετικά με τον ρόλο του υδρογόνου χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στους στόχους απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές στο πλαίσιο του άρθρου 8α της οδηγίας.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

1) Το Συμβούλιο καλείται να λάβει υπό σημείωση την έκθεση προόδου που παρέσχε η Προεδρία.